

udstemte. Men dette er ikke noget afgørende Bevis for, at jeg er saa glad over alle Flertallets Ændringer. Det er jo somme Tider saaledes, at man ser sin Fordel ved at slaa af paa sine Fordringer, for at naa et Udbytte paa et andet Omraade, og saadan er det ogsaa gaaet mig. Ved første Behandling udtalte jeg, at jeg mente, at det var alt for urimeligt højt at gaa til 2 Kr. i Befordringsgodtgørelse til Kommissionens Medlemmer. Jeg nævnte, at man maaske kunde blive staaende ved 1 Kr. eller i det højeste gaa op til 1,35 Kr. Jeg holdt ogsaa paa det i Udvalget. Men for at naa til en Overenskomst, mente jeg det bedst til Fordel for Statskassen, at enes om 1 Kr. 50 Øre. Men jeg kan gerne sige, at efter min Anskuelse er det en rigtig god Betaling.

Der er endnu enkelte andre mindre Ting i Betænkningen, som jeg heller ikke er fuldt tilfreds med. Det gælder navnlig Bemærkningen om, at vi ikke have kunnet gøre noget ved § 11, fordi et andet Udvalg havde en anden Lov til Behandling, hvoraf den var afhængig. Jeg for mit Vedkommende kan ikke erkende, at denne § 11 er afhængig af nogen anden Lov. Den er afhængig af den Sum, vi kunne blive enige om at stille til Raadighed i Aarets Løb, og som vi kunne faa Regeringens Sanktion paa. Men om den skal tages af en Laanefond eller udredes af Statskassen, er for mig et underordnet Spørgsmaal. For mig gælder det om, at vi virkelig faa en Sum, der har nogen Betydning for Landarbejderne. Nu ser jeg imidlertid til min Glæde, kan jeg gerne sige, at Udvalget, der har haft med den nævnte Laanekasse at bestille, ikke har sat nogen bestemt Sum, men giver et frit Spillerum. Jeg haaber derfor, at vi ved 3die Behandling skulle naa til en klækkelig Sum. Udvalget har jo ogsaa været enig om at udtale, at det agter at stille Ændringsforslag om en betydelig Forhøjelse, og jeg hørte med Glæde, at det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen) i Gaar sagde, at han vilde understrege, at det ikke var blot en Forhøjelse, det drejede sig om, men en *betydelig* Forhøjelse. Det giver mig noget Haab om, at vi maa naa til en virkelig betydelig Sum ved 3die Behandling. Det gælder for mig om, at saa mange som muligt af Landarbejderne komme ud af de smaa Lejestuer og ind i gode Ejendomme, hvor de kunne blive vel tilfredse. Jeg er med Glæde gaaet med til et Laan paa 4—5000 Kr. og at Ordet „eventuelt“ er blevet slettet, saaledes at der bliver mere frit Spillerum

opad, og Laanet kan blive større, hvor der er særlig høje Jordpriser. Men ud over det tror jeg ikke, at der er nogen Anledning til at gaa med Hensyn til Ejendommens Størrelse. Jeg tror, at de, der kommer ind i saadanne Huse til en Værdi af 5—6000 Kr. — og det vil jo blive det almindelige for Fremtiden —, ville have alle Betingelser for at føre en god og tilfreds Tilværelse, naar de have været heldige ved Købet og have været fornuftige med deres Bygninger og have faaet en passende Besætning og for øvrigt ere dygtige og hæderlige Folk. Det drejer sig derfor for mig om, at der bliver stillet en saa stor Sum til Raadighed, at der kan oprettes en hel Del flere Husmandsbrug hvert Aar, end hidtil har været Tilfældet.

Den sidste ærede Taler rettede et Spørgsmaal til Ministeren, og jeg skal ikke give noget Svar derpaa, men kun sige, at Husmandskreditforeningerne have givet deres fulde Tilslutning og med Glæde have villet træde til omtrent paa de samme Vilkaar, som der her opstilles i § 11. Husmandskreditforeninger ville aldrig et Øjeblik betænke sig paa at træde til, for enten de faa den første eller den sidste Prioritet i Ejendommen, ville de efter Paragraffen være saa godt sikrede med Statskassen i Ryggen, at der aldrig er Tale om, at de kunne lide noget Tab. Dette var jo imidlertid et Spørgsmaal til Ministeren, og Ministeren kan jo selv svare derpaa. Efter min Forstand er Paragraffen affattet saaledes, at Kreditforeningerne ikke behøve at være bange for at løbe den Risiko, thi der er slet ingen. Men et andet Spørgsmaal er det, om det er heldigt at faa Kreditforeningerne med; derom har jeg intet sagt. Men det er man maaske nødt til, fordi Pengene vilde blive dyrere for Statskassen, hvis den selv skulde laane dem. Imidlertid skal jeg ikke udtale mig mere herom nu, men kun hævde, hvad jeg mange Gange har hævdet, at vi ikke længere staa over for et Forsøg, men over for en Reform, der skulde være til virkelig Nytte for Landarbejderne. Og jeg skal slutte med at anbefale Tinget at stemme for alle de af Flertallet stillede Ændringer.

Neergaard: For mig staar det saaledes, at den Lov, vi i Dag behandle, allerede ved sin Fremkomst var en af dem, der have gjort den danske Rigsdag mest Ære, og en af dem, der lægge paa den sundeste og bedste Maade en Sten til den sociale Lovgivningsbygning, som vi i de senere Aar have været med til at op-